

Bymarka eller fjellet?

Av Tore Angell-Petersen

Et underlig spørsmål vil du kanskje si - er det nødvendig å velge? Sjøl har jeg aldri tenkt på det ene som bedre eller mer verdifullt enn det andre, men jeg bruker uten tvil mest tid i nærtrområdet Bymarka. Et annet TT-medlem som har observert dette, og sjøl drar oftere i fjellet, ville ha noen tanker om årsaken. Jeg tar gjerne imot invitten, med muligheten til å prise både Bymarka og fjellet.

Stikkordet her er selvfølgelig tilgjengeligheten. Mange av oss som bruker mye tid i Marka føler at lett adgang til turområdet er viktigere enn kort veg til jobben. Her ligger vel også noe av forklaringen på at mange faktisk ønsker å bo i "djupsnøområdene" på Øvre Byåsen. Det er litt av et privilegium å kunne dra rett ut i skogen uten bruk av transportmiddel. Spesielt er det verdifullt når en er mange familiemedlemmer, og det er mye som må ordnes hvis en skal komme seg til fjells. Det blir lett den rene ekspedisjon. Men mange ser annerledes på det, og er villig til å ta styret som hører med. Og en del mennesker liker seg ikke så godt i skogen - de føler en helt annen frihetsfølelse når de ferdes innover fjellviddene. Noe er det utvilsomt i det, men skogen er så mye mer enn tunge graner - og Bymarka er dessuten et skogområde utenom det vanlige. Traving i store deler av Trøndelags skogområder på arbeid og i fritida har vist meg at byens befolkning har fått litt av en gave; et like variert og attraktivt skogområde av tilsvarende størrelse er vanskelig å finne: Frodig kultivert gran-skog ned mot byen og i Leinstrandmarka, lysere og lettere furuskog på rabbene og nord i Marka, lite kulturpåvirket naturskog på Herbernheia og i Skjellbreidalen. Og legger du turen om Bosbergheia og Storheia, får du en smak av fjellet. Geitfjellet har også sitt særpreg, selv om enkelte mener buskfurua er et fremmedelement vi kunne vært foruten. Noen betrakter også de mange myrene som et ubehagelig og vått innslag. Men har de tenkt på hva myrene betyr for Bymarka? Lappeteppet av små og store myrer bryter opp skogbildet: Det bidrar til variasjon i landskapet, plante- og dyrelivet. Og skiløypene i Bymarka er stort sett ikke uthogde gater - de følger naturlige myrtraseer der det kreves sparsomt med snø før "tusenbeinet" kan legge ut på ski. Kanskje er det den aller mest populære måten å bruke marka på, men langt fra den eneste. Du har så mange muligheter, fra fem timers blodslit i studentenes årlige o-løp "Hu og Hei" - forøvrig en utmerket måte å bli kjent i Marka på - til rolige turer med unger, på fugleleik om våren eller matauk om høsten.

Av og til går turen til topps, og utsikten fra Storheia. Hvor finner du et finere rundskue over store deler av Trøndelag? Havet og det flate Ørlandet, nesten hele Trondheimsfjorden, deler av byen, frodige bygder, skogblåner og i bak-

grunnen - fjellene: Fosenfjella, Trollheimen, Meråkerfjella og Sylene. Og når du ser dem slik på en klar dag, kjenner også Bymarkelskeren at de lokker. Derfor pakker lett stressete foreldre noen ganger i året pikkpakket inn i bagasjerommet, ungene i baksetet og drar avgårde - for å oppleve fjelleventyret. Eller de drar av gårde uten unger, men kanskje med venner for å få den helt store adspredelsen. Og når fjellet lokker slik har jeg hittil følt det som en fordel å kunne velge turmålene helt fritt - ikke være forpliktet av egen fjellhytte. De fleste har et naturområde de føler helt spesiell tilknytning til, for meg er det Bymarka. Selv om det finnes steder i fjellet du stadig vender tilbake til, blir ikke det det samme. Følelsen av allerede å ha et område som er "ditt", og trangen til å oppleve nye fjelltrakter jeg har lest om og studert på kartet, har hittil hindret sporadiske tanker om hytte i å bli konkrete planer. Med telt, turistforeningshyttene og hyttene til slekt og venner er alle muligheter åpne. Og selv om Bymarka er fin, må jeg innrømme at de aller største naturopplevelsene er fra fjellet - som da to "tøffe" skolegutter i ruskevær slo opp telt i steinura på Fanaråken, fikk problemer med nattesøvnen og krøp ut av soveposene klokka fire med Hurrungane badende i morgensola over et bølgende tåketeppe... Eller da vi på dagstur fra familieleiren ved Bygdin fant drømmen av en badekulp - i 1600 meters høyde - der 8-åringen lærte å svømme. Slik kan en fortsette, med breturer, "kliveturer", molteturer - og ikke og forglemme - vinterferiene på Gjevillvasshytta. Der samles voksne og barn - ja til og med ungdommen som ellers gjerne går sine egne veier - for å oppleve turer til Blåhø, Gjevillvasskamman og Okla .

Men la oss slutte der vi begynte - med Bymarka. I friluftslivets år 1993 er det faktisk turområdene rundt byene som er høyest prioritert av myndighetene. Jeg synes det er riktig når vi vet at det er her grunnlaget legges for de fleste barn og unges naturforståelse og naturglede. Det er helt avgjørende at variasjonen og naturverdiene i disse lettest tilgjengelige områdene bevares. Trondhjems Turistforening har tradisjon for aktivitet i Bymarka, blant annet som pionerer i bygging av turstier rundt århundreskiftet. De siste årene har vi sett at noen av disse stiene er blitt brede veier, mens andre har forfalt. Burde foreningen gi mer lyd fra seg om disponeringene i Marka? Det kan være et viktig bidrag for å sikre at generasjonene framover fortsatt har valget når de søker naturopplevelse - Bymarka eller fjellet. Kanskje foreningen bør ta del i arbeidet med fylkets viktigste naturområde Bymarka igjen?



På sykkelstur til Skjellbreia.



Pølsetur på Gråkallen.



"Hvem er det som tramper på min bru?"